

Grønlandstíðindi

Frá fiskiskapinum í Grønlandi frættist, at tað hevur gingið hampuliga væl í seinastuni.

Teir 8 bátarnir hjá Nordafar, ið rógva út úr Føroyingahavnini hava nú fingið eini 1200 skp.

Tað hevur verið agntrot í Føroyingahavnini, av tí at skipini, ið royndu við Newfoundland sluppu sær aftur til Grønlands, kom at vera torført at fáa nóg mikið av agni. Brestir og Beipir, sum nú eisini eru komnir til Grønlands, fingið tó so mikið, at teir kundu fara út, men roknað verður við at trot fer ikki reiðuliga at vera, tí 30 tons

verða nú flutt til Grønlands úr Føroyum, og verður tað so nóg mikið fyri árið.

Kongshavn hevur nú 1600 skp. teir hava landað tvey 600 í Grønlandi, og rokna við at veiða eini 500 aftrat.

Frá sildini

Sildaveiðan hegartil hevur gingist væl betur enn í fjór. Fleiri skip hava longu fingið uppi og eru farin næsta túr.

ANDLÁT.

Hósdagin andaðist Óla Kr. Joensen, sóknarstýrisformaður, Argjar og í Danmørk andaðist Mikkel Nielsen, Eiði 74 ára gamal.

Maritana farin á land

Seinasta mikudag fór Maritana, skipið hjá Hjelm í Vági á land í Grønlandi um Ravns Stóroy leiðina. Hon fekk stóran skaða og var so mikið tett av bjargingarbáti, at hon kundi sigla inn í Føroyingahavnina, men ivasamt er um hon fær loyvi at sigla heim til Føroya. Um so ikki verður man helst verða roynt at fáa hana á skipasmíðju í Holsteinsborg.

Hvussu óhappið er hent er ikki frætt enn.

Eitt málið, javnaðarflokkurin legði fram á ting:

Radar í lerðaskipum.

Mannalívið er dýrasta ogn hjá

okkum at verja. Teir, ið flyta fólk eftir havinum, megu tí hava tær bjargingargreiður og hentleikar, ið eru neyðug fyri at byrgja imóti vanlukkum og mannaskaða. Sum eitt lið í at gera okkum so fullfíggað útbúnað sum møgult á hesum ferri loyvir undirskrivaði javnaðarflokkur sær at reisa spurningin um við lóg at skipa fyri, at øll post- og ferðafólkskip og bátar yvir 20 bruttotons skulu hava skyldu at hava radar umborð.

Á Føroya lögtingi, 5. aug. 1958.

P. M. Dam. J. Fr. Øregaard.
Einar Waag. J. P. Davidsen.
J. H. Danbjørg.

Hvørt av sínum

Eisini á Cyprios eru teir til reiðar at samráðast, treytað av eins egnu uppskot verða viðtikið.

Arbeidsmálaráðið í London sigur frá, at fyri fyrstu ferð í hesum árinum minkaði talið á teimum arbeiðsleysu. Hitt samlaða talið minkaði við 18.000 niður í 429.000 í juni. Í Ameriku afturimóti hækkaði talið á teimum arbeiðsleysu í juni mánaði við 533.000, so hitt samlaða talið kom upp í 5.437.000. Men hóast hetta hækkaði talið á teimum, ið eru í arbeiði við 920.000 upp í 64.981.000.

Tá hetta kann henda, kemur tað av teirri orsök, at júst í juni mánaði lata skúlarin aftur, og beinan vegin sum hetta var hent komu 1,5 milj. skúlabørn og bóðu um arbeiði.

Ongantið síðan seinasta heimsbardaga hava so nóg arbeiðsleys gingið fyri einki sum í juni mánaði, men hóast henda óhugnaliga verunleika, halda menn seg vita, at arbeiðsloysið man vera í hæddini, og at tætt til, ið gjord eru fyri í stórum at vinna fólk arbeiði, nú fara at gera seg galdandi; men ætlandi verður tað at taka langa tíð enn at fáa alt aftur í rættlag.

Móðurmálsspurningurin var eins og flaggsspurningurin eitt almikið stríðsevni í mong ár. Tær ymisku royndir, ið javnaðarflokkurin gjordi fyri at loysa spurningin, bóru ikki á mál.

Endiliga loysnin kom ikki fyrr enn við heimastýrislógini, ið loysti allan hin nationala spurningin út í æsir, at so skuldi vera, var eitt ófrávikiligt krav hjá javnaðarmannum undir øllum Stjórnarskipanarsamráðingum í fóru fram aftaná heimsbardagan.

Nú er føroyskt hovuðmálið, men tað er sjálvandi ikki nóg mikið, at tað er skrásett í eini lóg. Annað skal til, um tað skal eiga volkstur í sær, mennast og koma í eina tryggja legu.

Fyrst undir kríggnum settu tí javnaðarmenn uppskot um at stovna ein mentunargrunn, ið skuldi stuðla bókmentir, útgávu av føroyskum skúlabókum og annars øllum móðurmálium til frama.

„Mentunargrunnur Føroya“ varð tá stovnaður, men verður tó ikki rikin eftir sjónarmiðum javnaðarmanna, og hevur tí valla verið til tað gagn, ið hann av røttum átti at verið.

Eitt annað tiltak var uppskot javnaðarmanna um at leggja í grunu 30.000 kr. árliga við tí endamáli at skapa eitt for-

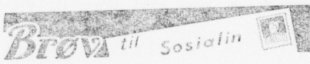
oyskt lógarmál. Eisini hetta uppskot varð samtykt.

Maugt kundi verið nevnt aftrat; men á hesum sinni skulu vit bert til seinast minna á uppskot javnaðarmanna, um at eingin lærari skuldi kunna setast við føroyskar skúlar uttan prógv í føroyskum. Hetta uppskot varð tó felt á fyrsta sinni m. a. av fólkalokkinum.

5 spurningar

- 1) Nær varð Føroya blaðmannafelag stovnað?
- 2) Hvussu stór er Litla Dimun?
- 3) Hvussu nógvar kirkjur eru í Føroyum?
- 4) Hvussu eitur forsætisráðharrin í Svøríki?
- 5) Hvussu mongum leysingabørnum sogdust skipsmenn Magnus Heinasonar at vera atvold í?

(Svar aðrastaðni)

Sum bæði fiskimaður og útróðramaður eri eg bæði illur og argur inn á hasar gavstríðskarnar fólkalokkismenn og sambandsmenn fyri 12 ára sáttmálan við Onglendingar. Tað er størsta avreiðingarverk, ið nakrantíð er fram í Føroyum. Nú hanga vit uppá sáttmálan. Tað verður jú tyðiliga sagt í svarinum, sum Onglendingar hava sent danska uttanríkisministarum. Teir halda fast um henda sáttmála, so her verður valla nakað at henda, fyrr enn hesin sáttmáli er útlöpin, og tá er skaðin longu hendur. Tá eru longu allir grunnar oyddir, og útróðurin undir Føroyum bráðripi. Yá mátti so mikið av skomm verið í hesum monnum, at teir nú legdu frá sær, nú aðrenn teir gera ta næstu ólukkuna.

Sjálvandi hava vit einki annað at gera enn at ganga somu leið sum Íslendingar. Hvør torir fram at siga, at onkur onnur leið ferir fram enn henda? Eingin! Eingin skilamaður, ið hvussu er.

Nú er at halda fast um tugavgerðina. Hetta eiga allir Føroyingar at gera, og vit eiga at vera Donnun takksamir fyri, at teir eru fúsir at gera tað sama. Kann vera, vit sigra kortini.

Sagt um religion:

„... Kirkjan hevur verið og er móður at andligum rorslum. Hon er eitt samfelag. Hon foddir tær ymisku listirnar, miðsónarsorur og fólkarað. Fólkarað er eitt barn av kristnu trúnni.“

(Stanley Jones)

„... Hævið eingin kristindómur verið, hevði tað heldur ikki verið nakar javnaðarflokkur.“

(K. K. Steincke.)

11. sept 1945, tá allir fólkalokkismennir hovdu stungið halan millum beinið og rimdir av tingi:

„... OG TEIR 13 SKULU ANSA SÆR, AT TEIR IKKI FØRA FØROYINGAR INN Á TA GOTU, AT TEIR VERÐA NOYDDIR AT FREMJA SÍNI KROV VIÐ HANDAMAKT.“

BARNAMATUR

- k - - = stillir.
- k - - = fuglur.
- k - - = mjórki.
- k - - = osar.
- k - - = fuglur.

Setið bókstavar í staðin fyri strikurnar, soleiðis at hest orðini hava somu meining sum tey aftanfyrir.

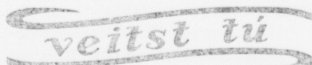
TAÐ ER VERUNLEIKI

at føroyskur heilsulumaður undir kríggnum var til reiðar at fremja tað skaðagerð móti Føroya fólk at senda fjarrit til Bretlands og mæla solumonnum har frá at seta púsin á neyðsynjarvorum niður, at ongantið, á ævini hava føroyskir fiskimenn verið fyri skikum bakbrestum sum síðan Eil. Patursson tók við formannstarvinum har og m. a. hevur nýtt felagið sum politiskan kastiklepp.

at hesir bakbrestir eru hendir við dýrum og dríggum verkfollum, ið einki hava boit uppá sáttmálarnar, skerjan av prísvidbótini, bótum, nýggjum tollbyrðum, nýggjum skattabyrðum o. s. fr.

at tær ferðir hevur minstlonin verið í vági; fyrstu ferð, tá landstýrisfólkarnir vildu taka hana heilt av, men bert fingið skert hana niður í 390 kr. og seinu ferð, tá Eil. Patursson var oddamaður fyri at skerja hana úr 800 niður í 650 kr.

Svar uppá 5 spurningar: 1) 13. mai 1952. 2) 0,82 kv. km. 3) 57. 4) Tage Erlander. 5) umleið 3000.

at ein gítin maður einaferð hevur sagt, at ein triðingur av tí, ið vit eta, er nóg mikið fódur til okkum sjálvs. Teir tveir triðingar fara til at foda lækarnar við.

at basaltláirnar, ið m. a. Føroyar eru uppbygdar av tilsamans eru umleið 3000 m tíkkar.

at so langt eru menn komnir við kanningum av gróðrinum í Føroyum, at teir við vissu vita um 423 plantuslag.

at t av firvaldi (summarfuglum) eru í Føroyum 54 slag, í Hetlandi 132 og Vesturnoregi 780.

at t tað sigst, at náttin (havhesturin) longu var farin at eiga í Suðuroy í 1816.

at eitt ravnaslag, hvittravurin, ið nú er útteytt, seinast var sætt í Føroyum í 1902.

at tæy størstu víkingaskipini kundu vera heilar 65 m long og 15 m breið.

at t javnaðarmenn í Svøríki á fyrsta sinni skipaðu stjórn í 1932 og hava síðan sitið við stjórnarvaldinum.

at t hagar til mörk í jorð er mettur til 16 kv. km.

MILLUM UNGFÓLK

Tey sótu bæði í sofni. Hann reit heldur harliga við hvørt; men hvat legði Anna í tað. Hon hugsaði eina løtu, hugsaði væl og gjølla, men so tók hon seg saman og gjordi av, at nú skuldi hon friggja, sjálvst hann ikki kundi gera stórvegis við friggig sum umstøðurnar vóru í løtuni. Hon kindi honum varliga niðan eftir handabakinum, mekti hvussu líkhárin vóru. Kendi hita bredda sær í barmi. Kinnarnar tordi hon ikki at fara undir enn; Tað var kanska ov mikið vágiligt. Nei, hon legði tí heldur hondina leysliga niður á skallan, streyk so afturyvir við hondini. Eisini her var hann mjúkur. Her vóru eingi líkhár, bara trí vanlig háir, stutt at fola. Men Anna var eisini góð við tæy, kanska betri við tæy enn alt annað, hann hevði at bjóða henni tí tæy vóru so fá í tali. Hon streyk fleiri ferðir aftur og fram, og tá hon rakti við, at hann framvegis svav og tyktist fáa eitt lítið, skeivt sníl um varnarar, tordi hon at fara aðrar leiðir, niður eftir kinnunum og heilt tvørtur um mussaskodni. Hon streyk leysliga á byrja við, men ástarkenslurnar í Onnu kravdu meir, tær kravdu, at hon legði meira fast at. Nú hevði hon eisini fingið so nógv dirvi, at hon gav seg at haða í hond hansara við aðrari hond, samstundis sum hon kindi við hinari. Inn í millum teskaði hon: „Elskaði, skattur.“

Nordmenn siga:
- Kvinnens hårdeste kampf er kampen mot skulderstøtterne.

— ja, ja, eg eri ein rikur maður, men tað hevur kosta kreftir og áhaldni, kanst tú trúgva.

— Tað undrar meg at hoyra, eg havi altíð hildið, at tú hevur arva mostur tína.

— Ja, vist, kerri vinur, men aftaná at eg havi sitið og spælt ludo við henni hvørt kvöld í samfelli 32 ár.